

в етнічній сфері. Свідомі знання та практичні вміння створюють основу для переконання учнями інших у правоті сформованого власного світогляду, відтак – спонукування їх до подібних дій.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

П. В. Мороз, к. пед. н.

У ході дослідження теми «Компетентнісно орієнтована методика організації дослідницької діяльності в процесі навчання всесвітньої історії в основній школі» було теоретично обґрунтовано концептуальні засади дослідницького навчання всесвітньої історії на основі компетентнісно орієнтованого підходу в основній школі.

На основі проведеного аналізу літератури ми вважаємо, що дослідницька діяльність учнів – це освітня технологія, що використовує навчальне дослідження (або його елементи – на первинному етапі) як головний засіб досягнення освітнього результату. Основною дидактичною одиницею в процесі дослідницького навчання є навчальне дослідницьке завдання з наперед невідомим рішенням. Пошук відповіді на це завдання в основній школі зазвичай учень здійснює під керівництвом вчителя з поетапним збільшенням частки самостійної роботи. До основних характеристик дослідницької діяльності (дослідницького навчання) в процесі навчання історії ми відносимо: 1) виділення в навчальному історичному матеріалі проблеми, яка може передбачати неоднозначність у її розв'язанні (для підручників – це насамперед проблемна подача матеріалу); 2) набуття учнями вмінь формулювати припущення, гіпотези через систему спеціально розроблених завдань; 3) розвиток навичок роботи учнів з різноманітними джерелами інформації та їх аналізу; 4) формування умінь і навичок самоосвіти, тобто способів активної пізнавальної діяльності школярів; 5) розвиток в учнів здатності займати дослідницьку позицію, застосовувати елементи дослідницької діяльності; 6) формування вміння презентувати результати дослідницького пошуку.

У ході дослідження теоретично обґрунтовані основні функції дослідницької діяльності в процесі навчання всесвітньої історії в основній школі, а саме: створення позитивної мотивації учнів до навчання, розвиток їх пізнавального інтересу та здатності займати дослідницьку позицію, набуття учнями навичок самостійно ставити і досягати мети в навчальній діяльності на основі застосування елементів дослідницької діяльності в межах предметів навчального плану і системи позашкільної освіти; формування умінь і навичок самоосвіти, тобто формування способів активної пізнавальної діяльності.

Зважаючи на отримані результати попередніх досліджень, теоретичний аналіз наукової літератури і практики навчання, а також дані емпіричних досліджень, ми вважаємо, що системне застосування дослідницької діяльності в процесі навчання всесвітньої історії в основній школі може значно підвищити рівень навчальних досягнень й історичної компетентності учнів. Це, у свою чергу, дозволить розвивати в учнів такі важливі характеристики креативності, як оригінальність, гнучкість, продуктивність мислення, легкість асоціювання, чутливість до проблем, та підвищити практичну спрямованість умінь і компетентностей учнів.

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ- СУСПІЛЬСТВОЗНАВЦЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

А. М. Старєва, к. пед. н.

Для забезпечення ефективності підготовки майбутнього вчителя суспільствознавчих дисциплін створюються на практиці різні умови, серед яких *певною новизною* вирізняється кластеризація освітнього середовища.

Під кластерним підходом до моделювання предметно-методичної системи навчання майбутніх учителів суспільствознавчих дисциплін *визначено* взаємо- і саморозвиток усіх суб'єктів, зацікавлених у результаті освітнього процесу – формуванні компетентного педагога-суспільствознавця: *студентів* у динаміці свого професійного розвитку, *науково-педагогічного та управ-*